

DJEČJI VRTIĆ "PJerina Verbanac" Labin
Prilaz Kršin 2
Labin, 52220

Tel/fax: 052/856 505, 052/856 550
E-mail: djecji.vrtic.labin@pu.htnet.hr
Web: <http://dvlabin.hr>

Ravnateljica: Ivana Škopac

KLASA: 601-02/22-01/01
URBROJ: 2144-22-01-22-3

KURIKULUM DJEČJEG VRTIĆA "PJerina Verbanac" Labin za
pedagošku 2022/2023. godinu

Labin, 2022.

SADRŽAJ

O NAMA	1
NAŠA MISIJA	2
NAŠA VIZIJA	2
CILJ VRTIĆA	2
1. KURIKULUM DJEČJEG VRTIĆA “PJERINA VERBANAC” LABIN.....	4
2. STRATEGIJE UČENJA DJECE	7
3. PROGRAMI	10
4. KRAĆI PROGRAMI	24
5. PROJEKTI	28
6. SIGURNOSNO ZAŠTITNI I PREVENTIVNI PROGRAM	41
7. VREDNOVANJE I SAMOVREDNOVANJE U VRTIĆU.....	45
8. ETIČKI KODEKS PONAŠANJA	49

O NAMA

Dječji vrtić "Pjerina Verbanac" Labin predškolska je ustanova te sukladno članku 5. Statuta Dječjeg vrtića, ostvaruje svoju djelatnost u matičnom vrtiću Centralni vrtić Labin i sedam (7) područnih odjeljenja: PO Jaslice Labin, PO Labin Donji, PO Rabac, PO Vinež, PO Stari grad, PO Raša i PO Vrećari na različitim lokacijama u gradu i okolici.

Sjedište ustanove – uprava nalazi se na adresi, Prilaz Kršin 2, Labin. Dječji vrtić godišnje polazi prosječno 500 djece u 28 odgojnih skupina s kojima radi 61 stručna djelatnika (1 ravnatelj, 56 odgojitelja i 3 stručna suradnika različitog profila – pedagog, psiholog, edukacijski rehabilitator te zdravstvena voditeljica), koji nastoje osigurati što sadržajnije, udobnije i sigurnije boravak djece u vrtićima.

Odgojno obrazovni rad temelji se na humanističko razvojnoj koncepciji, a ostvaruje se u redovitom i posebnim programima s djecom od navršениh godinu dana života do polaska u Osnovnu školu. Uz redovite programe provode se posebni i kraći programi.

Temeljno ishodište svih programa čine dokumenti: Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi, Konvencija o pravima djeteta i Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

Svi programi usklađeni su s potrebama djece, nastojimo ih kreirati pomno prateći njihove interese, kao i interese roditelja korisnika usluga. Posebnu pozornost posvećujemo djeci jaslica i vrtića u periodu prilagodbe početkom rujna, a i tijekom godine ako se radi o novoupisanoj djeci. Iskustvo je pokazalo da prilagodbu olakšava postupni dolazak i kraći boravak djeteta uz boravak odgojitelja i jednog od roditelja novog djeteta u skupini, no s obzirom na trenutne epidemiološke mjere koje provodimo u ustanovi zbog situacije izazvane koronavirusom, adaptacija s roditeljem odvija se na vanjskom prostoru.

U redovitom 10 satnom programu provode se programi koji svojim sadržajima obogaćuju redovni program, a to su elementi PATHS – RASTEM programa socijalno emocionalnog učenja djece, elementi programa ranog učenja engleskog jezika, program na talijanskom jeziku, programi odgoja i obrazovanja djece s posebnim potrebama, program zdravstvenog odgoja, program zdrave prehrane i program predškole, a sve u okviru pristupa

vrtiću u skladu s dječjom prirodom. Njihova je posebnost u tome što su se integrirali u postojeće programe te postali dio standarda predškolskog odgoja u Dječjem vrtiću „Pjerina Verbanac“ Labin.

NAŠA MISIJA

Kroz provedbu različitih programa utemeljenih na humanističko – razvojnom pristupu stvaramo uvjete da dječji vrtić bude mjesto u kojemu su koncentrirani znanja i emocije koje djetetu rane dobi mogu pružiti mogućnost zdravog i prirodnog razvoja, mjesto dijaloga, suradnje i zajedničkog učenja.

NAŠA VIZIJA

Ulaganjem u odgoj i obrazovanje djece predškolske dobi ulažemo i u svoju budućnost čiji su djeca najvrjedniji dio.

CILJ VRTIĆA

Koncepcija razvoja predškolskog odgoja i Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece, kao i Prijedlog koncepcije ranog odgoja i obrazovanja te Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje koji se primjenjuje od pedagoške 2015/2016. godine, značajno su unaprijedili sustav predškolskog odgoja usmjeren na demokratizaciju i humanizaciju odgojno – obrazovnog procesa, a njihova provedba i primjena u praksi omogućena je i potpomognuta razumijevanjem Osnivača – Grada Labina.

Djetetov razvoj počinje upoznavanjem samog sebe i otvara se u svijet i odnose s drugima. Svojim ćemo radom brinuti da osiguramo izazove koji će omogućiti raznolikost iskustava kojima će djeca uz vlastitu aktivnost stjecati znanja i iskustva o svijetu što ih okružuje, a istovremeno razvijati sposobnosti za razvoj uma i mašte, prosuđivanja i osjećaj odgovornosti, te emocionalnu inteligenciju.

Za uspješan odgoj djeteta značajan je odnos obitelji i ustanove, obitelj i vrtić u utjecaju na dijete međusobno se povezuju i isprepliću. U tom odnosu važna je podjela odgovornosti i različitih nadležnosti. U našem vrtiću posebno mjesto u radu zauzima građenje profesionalnih, suradničkih i partnerskih odnosa s roditeljima. U tom kontekstu osobit trud ulaže se u

stvaranje osobno i socijalno potkrepljujućih situacija za aktivnu i ravnopravnu interakciju i komunikaciju odgojitelja i roditelja.

Vrtić predstavljaju i zaposlenici koji svojim znanjem, kompetencijama, vrijednostima i kulturom življenja omogućuju kvalitetu življenja u vrtiću svoj djeci i ujedno razvijaju identitet i posebnost svakog pojedinca. Život i rad u vrtiću temelji se na međusobnoj odgovornosti i razvijanju kulture dijaloga usmjerenog na dobrobit djeteta, te kvalitetno reagiranje i konstruktivno rješavanje problema vezanih uz odgoj i razvoj djece.

Ovdje smo zbog djece i za djecu kojoj želimo omogućiti sigurno i poticajno okruženje za rast i razvoj. Roditelje ćemo dosljedno i korektno izvješćivati o razvoju njihovog djeteta, a skrbit ćemo i za vlastiti stručni i profesionalni razvoj.

1. KURIKULUM DJEČJEG VRTIĆA “PJerina VERBANAC” LABIN

Vrtićkim kurikulumom utvrđen je okvirni plan i program rada kroz redovne programe, program ranog učenja engleskog jezika, program na talijanskom jeziku za pripadnike nacionalnih manjina, program s elementima socijalno emocionalnog učenja PATHS RASTEM, program predškole, program rada s djecom s teškoćama u razvoju u uvjetima inkluzije, te kroz ostvarenje kraćih programa ranog učenja engleskog i talijanskog jezika. Pri izradi kurikuluma stavljen je naglasak na specifičnosti vrtića i sredine u kojoj djeluje. Središte i polazište rada jesu potrebe i interesi naše djece, roditelja i lokalne zajednice. U planiranju aktivnosti vodimo se načelima individualnosti, nepristranosti i interdisciplinarnosti.

Bitne pretpostavke ostvarivanju ciljeva postavljenih u kurikulumu su: podizanje stručnih kompetencija odgojitelja, kvalitetna suradnja na relaciji roditelji - vrtić, prepoznatljivost i podrška lokalne zajednice.

Prioritetna područja unapređenja u ovoj pedagoškoj godini su: prostorno - materijalni i tehnički uvjeti rada, kultura ustanove za rani odgoj, ljudski resursi, suradnja s užom i širom društvenom zajednicom, proces praćenja i vrednovanja, te kurikulum i odgojno-obrazovni proces.

Sukladno razvojnom planu ustanove postavljeni su sljedeći **razvojni ciljevi**:

- Razvoj kulture dijaloga u cilju jačanja međusobnog povjerenja, suradničkih i partnerskih odnosa i osnaživanje timskog rada – naglasak na sinergiji odgojnog i tehničkog osoblja
- Unapređenje kvalitete ustanove uvođenjem europske dimenzije obrazovanja u praksu s ciljem internacionalizacije i promocije cjeloživotnog učenja odgojno-obrazovnih djelatnika vrtića – sudjelovanje u Erasmus+ tečajevima uz prenošenje stečenih znanja
- Njegovanje humanih i suradničkih odnosa brige o drugima i ravnopravnosti spolova, te poticanje empatije-Projekt Škole za Afriku, Projekt Mala djela, velika razlika
- Razvijanje senzibilnosti, stavova, vrijednosti, navika i ponašanja u/za/prema okolišu i održivom razvoju – sudjelovanje u projektu “Upoznajmo naše more”

- Unaprjeđenje kvalitete njege i odgojno-obrazovnog rada s djecom u jaslicama – naglasak na razvoju kulturno-higijenskih navika i samostalnosti djece
- Unaprjeđenje kvalitete prehrane i prehrambenih navika
- Podizanje svijesti djece, roditelja i djelatnika o važnosti priprema za izvanredne situacije, svladavanju znanja i vještina pružanja prve pomoći i psihosocijalne podrške u cilju podizanja razine sigurnosti u predškolskoj ustanovi – sudjelovanje u programu Hrvatskog Crvenog križa “Sigurnije škole i vrtići”
- Profesionalni razvoj odgojitelja - unaprjeđivanje sposobnosti odgojitelja kao refleksivnih praktičara stalnom razmjenom iskustava, te sudjelovanjem u zajednicama učenja u područjima:
 - Zajednica učenja odgojnih skupina koje sudjeluju u Projektu “1000 sati na otvorenom”
 - Zajednica učenja odgojnih skupina koje sudjeluju u projektu IŽ “Institucionalizacija zavičajnosti u predškolske ustanove RPOO”
 - Zajednica učenja odgojnih skupina koje odgojno-obrazovni program provode na engleskom jeziku
 - Zajednica učenja odgojnih skupina koje uvode elemente STEM pristupa u odgojno-obrazovnom radu s djecom predškolske dobi
 - Zajednica učenja odgojitelja koje u odgojnim skupinama imaju djecu s teškoćama u regulaciji emocija
 - Zajednica učenja odgojitelja koji uče refleksijom situacija osobnog i tuđeg iskustva iz svakodnevnog odgojno-obrazovnog rada s djecom, te iniciraju promjene u istom

Evaluacija će se ostvarivati kroz praćenje provedbe bitnih zadaća i razvojnog plana Dječjeg vrtića u kojoj će sudjelovati djeca, roditelji, odgojitelji, članovi stručnog tima, lokalna zajednica i šira društvena i stručna zajednica.

Rezultati uspješnosti ostvarenja bitnih zadaća biti će dobiveni kroz:

- upitnici za djecu, roditelje, odgojitelje
- analize dnevnika rada, zapažanja
- valorizacije nakon završetka programa, projekta, radionice, refleksije
- upitnici i evaluacijske liste prije i nakon radionica
- analize zapažanja odgajatelja tijekom refleksija
- broj roditelja uključenih u suradnju
- broj roditelja uključenih u savjetovanja i konzultacije
- broj odgojitelja uključenih u razne oblike i tematike stručnog usavršavanja
- povratne informacije liječnika specijalista o napredovanju djeteta
- povratne informacije nakon prezentacija i refleksija
- uspješnost odgojno obrazovnog rada popraćena u medijima
- dokumentacija ustanove

Bitni zadaci odgojno - obrazovnog rada proizlaze iz evaluacije rada prethodne pedagoške godine.

2. STRATEGIJE UČENJA DJECE

Donošenjem strategije ovoga Kurikuluma teži se osiguranju uvjeta potrebnim za cjeloviti razvoj svakog djeteta u skladu s mogućnostima ustanove i potrebama roditelja.

Odgojno-obrazovne ishode donose odgojitelji i stručni suradnici poznavajući potrebe djece (tjelesne, emocionalne, spoznajne, socijalne, komunikacijske i sl.), te njihova individualna iskustva i potencijale, a odnose se na razvoj temeljnih kompetencija potrebnih za cjeloživotno učenje: znanja, vještina, stavova, kreativnosti, inovativnosti, autonomije, osjećaja individualnosti i identiteta, odgovornosti, kritičkog mišljenja, inicijativnosti i poduzetnosti, estetskog vrednovanja, empatije, osjetljivosti prema drugima, tolerancije, suradnje, vještina komunikacije, matematičke i prirodoslovne kompetencije, digitalne kompetencije, svijesti o ekološkim pitanjima i pitanjima vezanim za održivi razvoj, kulturne svijesti, i dr. pri tome je igra osnovni model učenja i temelj cjelovitog razvoja djeteta.

Navedeno se postiže otvorenim didaktičko-metodičkim sustavom koji djeci i djelatnicima u odgoju i obrazovanju omogućuje slobodu u izboru sadržaja, metoda i oblika rada što je preduvjet razvoja kreativnog mišljenja, autonomije i odgovornosti. Odrasli su oni koji iniciraju, usmjeravaju i prate aktivnosti djece za suradničko učenje.

Način na koji potičemo aktivno i suradničko učenje djece jest konstantno kreiranje primjerenog okruženja je tjelesno i psihološki sigurno i poticajno okruženje u kojem se djeci nude različiti razvojno-primjereni materijali, aktivnosti i situacije, te se potiče njihovo učenje kroz samostalno i grupno izražavanje, igru, raznovrsne izvore informacija i kroz interakciju s drugom djecom i odraslima. Potrebno je omogućiti mijenjanje postojećeg prostora i materijala u skladu sa specifičnim dječjim potrebama. Stimulirajuće okruženje jest ono u kojem prevladavaju pozitivne društvene interakcije i međusobno povjerenje. U takvom okruženju djeca razvijaju socijalne vještine i kompetencije.

Odgojitelji podržavaju suradničko učenje djece strategijama podrške u kooperacijskim odnosima djeteta s vlastitim okruženjem vodeći pri tom računa o spoznajama psihologije ranog razvoja. U kontekstu dječjeg vrtića to je okruženje sastavljeno od različitih socijalnih, vremenskih i prostornih dimenzija, čija dinamična interakcija i međuovisnost čine jedinstven kontekst odgojno-obrazovne ustanove o kojemu ovisi dubina i kvaliteta procesa učenja.

Ovdje su posebno važne činjenice da dijete u procesu aktivnog učenja samo inicira aktivnosti na temelju vlastitih interesa, samo bira materijale i odlučuje što će s njima činiti. U procesu aktivnog istraživanja materijala, tijekom kojeg dijete ima direktno iskustvo manipuliranja, preoblikovanja i kombiniranja, koristi se svim osjetilima a svoje iskustvo verbalizira.

Strategije podrške kroz prostorno-materijalni kontekst

Pri oblikovanju prostorno-materijalnog okruženja za učenje vodimo se prirodom učenja djeteta i osiguravamo da okruženje djetetu omogućuje učenje na njemu svojstven i prirodan način. O kvaliteti djetetove interakcije s prostorno-materijalnim okruženjem ovisi i kvaliteta procesa učenja. Potrebno je da se dijete unutar svoga prostora gdje boravi slobodno kreće i ima slobodu u pristupu i izboru materijala, aktivnosti i suradnika.

Tek bogato i poticajno prostorno-materijalno okruženje omogućuje slobodan izbor aktivnosti djeci različitih interesa i razvojnih razina, te međusobno stupanje u interakciju.

Za djecu se organizira prostor za igru kreiranjem djeci zanimljivih, jasno prepoznatljivih, dostupnih, logično povezanih centara aktivnosti u kojima se može promatrati kvaliteta dječjih aktivnosti. Materijali su složeni na dohvat djece, u dovoljnim količinama, primjereni razvojnim kompetencijama i interesima djece, sigurni, uredni i estetski vrijedni.

Pravilno strukturiran prostor svojim rasporedom centara djeci omogućuje različite socijalne interakcije, u manjim ili većim grupama, ali istovremeno nudi i priliku za osamu djeteta i njegovu samostalnu aktivnost. Kroz bogatu ponudu konkretnih i djetetu zanimljivih materijala potiče se aktivno konstruiranje znanja tj. učenje činjenjem. Raznovrsnost, dostupnost, količina i način ponude materijala promovira neovisnost i autonomiju učenja djeteta.

Strategije podrške kroz vremenski kontekst

U dječjem vrtiću se aktivnosti ostvaruju kroz ustaljen ali fleksibilan dnevni ritam, temeljen na mikrorazini odgojne skupine i usklađen s ritmom svakog pojedinog djeteta. Svaka odgojna skupina, uz uvažavanje vlastitih specifičnosti, ima mogućnost razvoja vlastitog vremenskog rasporeda.

U promišljanju vremenskog konteksta osnovno je načelo da svaki trenutak življenja djeteta u vrtiću ima jednaku važnost i jednak odgojno-obrazovni potencijal.

Strategije podrške kroz socijalni kontekst

Socijalna dimenzija uključuje odnose djece i odraslih, djece i odraslih međusobno, načine postupanja s djecom i različite odgojno-obrazovne situacije. Na kvalitetu procesa učenja kod djece utječu djetetov osobni i obiteljski kontekst ali i specifični kontekst ustanove u kojoj boravi.

Shvaćanje učenja kao sukonstrukcije implicira organiziranje poticajnog okruženja koje omogućuje i potiče socijalnu interakciju djece različite kronološke dobi i različitih kompetencija (mješovite odgojne skupine). U tom smislu i organizacija prostorno-materijalnog okruženja posredno utječe na kvalitetu socijalnih interakcija među djecom te na kvalitetu procesa učenja.

Kao pažljiv promatrač i poznavatelj psihofizičkog razvoja djece, odgojitelj djeluje na razvoju socijalno-emocionalne kompetencije djece, njeguje poželjna ponašanja i nenasilno rješavanje sukoba.

U interakciji s djetetom odgojitelj njeguje stav koji nije poučavateljski, već nedirektivni odgojitelj stvara uvjete u kojima dijete samostalno stječe znanja i iskustva, stvara okruženje kako bi poticao dječje učenje. Okruženje kreira na temelju interesa i potreba pojedine djece, te na temelju stupnja znanja i razumijevanja koji je određena skupina djece uslijed međusobne interakcije dosegla. Odgojitelj je pažljiv promatrač i istraživa koji potiče djecu na samostalno promišljanje, istraživanje i rješavanje, te pruža indirektnu podršku djetetu i njegovu procesu učenja (učenje djece i odraslih zajedno i pomoć pri prijelazu na više razine znanja).

Prostorno-materijalna, vremenska i socijalna dimenzija okruženja za učenje djece međusobno se preklapaju i uvjetuju, pa tako samo promišljanjem svih triju dimenzija u međusobnoj interakciji možemo očekivati najbolje učinke.

3. PROGRAMI

Programi odgoja i obrazovanja predškolske djece polaze od stvarnih potreba roditelja i djeteta kao cjelovite dinamične osobnosti, koje se nalazi u stalnoj interakciji s fizičkim i društvenim okruženjem, što čini bitan faktor djetetovog cjelovitog razvoja.

REDOVITI PROGRAM

Redoviti program njege, odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi djece rane i predškolske dobi koji je prilagođen razvojnim potrebama djece te njihovim mogućnostima i sposobnostima provodi se u matičnom vrtiću Labin i područnim odjeljenjima Vinež, Rabac, Raša, Stari grad, Vrećari i Jaslice Labin, Labin Donji.

Obilježja programa

Ciljevi i zadaće redovitog programa usmjereni su na očuvanje tjelesnog i mentalnog zdravlja djeteta te poticanje cjelovitog razvoja svih funkcija i svih djetetovih aktualnih i potencijalnih sposobnosti i vještina (tjelesnih, intelektualnih, socio-emocionalnih i izražajnih), uz naglašenu komunikacijsku i interakcijsku komponentu.

Namjena Programa

Program je namijenjen djeci ranog i predškolskog uzrasta, a odvija se kao:

- 10 satni program za djecu od 1 godine do 3 godine
- 5/10 satni program za djecu od 3 godine do polaska u školu
- 5/10 satni program s elementima ranog učenja engleskog jezika za djecu od 3 godine do polaska u školu
- 5/10 satni program na jeziku i pismu nacionalnih manjina – program na talijanskom jeziku za djecu od 3 godine do polaska u školu

Nositelji programa

Programne provode suvremeno educirani i stručno kompetentni djelatnici: odgojitelji, pedagog, psiholog, edukacijski rehabilitator i zdravstveni voditelj.

Način ostvarivanja Programa

Način ostvarivanja Programa je usklađen s potrebama roditelja glede njihovih radnih i drugih obveza, a provođenje pedagoškog procesa s potrebama djeteta i grupom djece.

Redoviti program počinje s radom u 6,15 sati i traje do 16,30 sati.

Za pripadnike talijanske nacionalne manjine organiziran je odgojno-obrazovni program u trajanju od 10 sati koji se provodi na talijanskom jeziku u područnom odjeljenju Stari grad u jednoj vrtićkoj skupini.

Program s elementima ranog učenja engleskog jezika provodi se u dvije vrtićke skupine u prostoru Jaslica i jednoj vrtićkoj skupini u PO Vinež.

Način vrednovanja

Vrednovanje redovitih razvojnih programa ostvaruje se kroz praćenje provedbe bitnih zadaća Godišnjeg plana i programa Dječjeg vrtića, analizom vrednovanja materijalnih uvjeta i ostvarenosti bitnih zadaća odgojnih skupina, analizom uspješnosti suradnje s roditeljima, putem upitnika za odgojitelje i roditelje po potrebi tijekom i na kraju pedagoške godine.

PROGRAM PREDŠKOLE

Obilježja programa i cilj: Program se ostvaruje temeljem suglasnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja od 24. travnja 2019. godine.

Programom se određuje sadržaj i trajanje odgojno - obrazovnog rada.

Cilj programa

Omogućiti zadovoljavanje svih djetetovih potreba, a posebno njegovih potreba za sigurnošću, pripadnošću, ljubavlju, samopoštovanjem i poštivanjem drugih osoba te potrebe za samoostvarivanjem njegovih potencijala. Osigurati svakom djetetu u godini prije polaska u osnovnu školu optimalne uvjete za razvijanje i unapređivanje vještina, navika i kompetencija te stjecanje spoznaja i zadovoljavanje interesa koji će mu pomoći u prilagodbi na nove uvjete života, rasta i razvoja u školskom okruženju.

Osnovne zadaće

Razvijanje i unapređivanje tjelesnih, emocionalnih, socijalnih i spoznajnih potencijala te komunikacijskih vještina potrebnih za nove oblike učenja.

Okruženje u kojem se provodi program predškole mora biti prilagođeno psihofizičkim osobinama djeteta u godini prije polaska u osnovnu školu i slijediti higijensko-zdravstvene i odgojno-obrazovne standarde.

Namjena programa

Program predškole je obvezni program odgojno-obrazovnog rada s djecom u godini prije polaska u osnovnu školu i dio je sustava odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj.

Nositelji programa

Program predškole provodi Dječji vrtić (odgojitelji).

Vrijeme ostvarivanja

Tijekom pedagoške godine 2021/2022. Ukupno 250 sati godišnje za djecu koja nisu polaznici redovitog programa dječjeg vrtića. Za djecu koja su uključena u redovite programe, dječji vrtić sadržaje programa predškole provodi u sklopu redovitog programa.

Mjesto ostvarivanja

Nakon upisa i organiziranja skupina, program se ostvaruje u Dječjem vrtiću "Pjerina Verbanac" Labin ili u prostorima osnovnih škola Grada Labina i Općina Raša i Sveta Nedelja.

PROGRAMI ODGOJA I OBRAZOVANJA DJECE PREDŠKOLSKE DOBI S POSEBNIM ODGOJNO - OBRAZOVNIM POTREBAMA

Obilježja programa

Programi za djecu predškolske dobi s posebnim potrebama u razvoju nastali su na temelju javnih potreba i u Dječjem vrtiću provode se za djecu s teškoćama u razvoju.

Programi rada za djecu s teškoćama provode se s djecom starosne dobi od prve godine do polaska u školu i to uključivanjem djece u odgojno-obrazovne skupine s redovitim programom.

Namjena programa

U odgojno-obrazovne skupine s redovitim programom uključuju se, temeljem mišljenja stručnog povjerenstva, mišljenja stručnih suradnika, kao i odgovarajućih medicinskih i drugih nalaza, mišljenja i rješenja nadležnih tijela, djeca s lakšim i težim teškoćama koja s obzirom na vrstu i stupanj teškoće, uz osiguranje potrebnih specifičnih uvjeta mogu svladati osnove programa s ostalom djecom u skupini. Stručni tim vrtića, temeljem priložene dokumentacije o poteškoćama u razvoju ili sumnjom na iste, provodi postupnu i planiranu procjenu uključivanja djeteta u odgojno-obrazovnu skupinu, te nakon pedagoške opservacije djeteta u skupini, opservacijski tim (u sastavu psiholog, pedagog, zdravstvena voditeljica i odgojitelji) u svakom pojedinačnom slučaju određuje duljinu trajanja boravka djeteta u odgojnoj skupini.

Praćenje psihofizičkog razvoja djece provodi se i sa svom ostalom djecom uključenom u Dječji vrtić. U slučaju uočavanja određenih razvojnih odstupanja kod djeteta, a temeljem procjene stručnog tima, dijete se može uputiti na obradu u vanjske specijalizirane ustanove u cilju traženja dodatnog mišljenja i/ili preporuka.

Cilj programa

Bazična pretpostavka programa je inkluzija - pravo djeteta na igru i učenje s vršnjacima tipičnog razvoja, pravo da bude poštovano u cjelini te da mu bude pružena upravo ona vrsta podrške potrebna za razvoj osobnih kompetencija koje mu pomažu da živi kvalitetnim životom i postane ravnopravni član lokalne zajednice.

Inkluzija omogućuje djeci s teškoćama u razvoju mogućnost promatranja i imitiranja dobrih modela učenja te životnih interakcija s djecom koja nemaju teškoća što pozitivno pridonosi njihovom razvoju. Ostala se djeca, istovremeno, uče toleranciji, prihvaćanju međusobnih različitosti, brizi jedni o drugima te spoznaju kako vlastite teškoće nisu prepreka ka postizanju određenih životnih ciljeva. Među glavnim ciljevima nalazi se i podrška roditeljima djece s posebnim potrebama kroz emocionalno-psihološko snaženje obitelji za kvalitetniju pomoć u odrastanju djeteta.

Nositelji programa

Programne provode suvremeno educirani i stručno kompetentni djelatnici: odgojitelji, pedagog, psiholog, edukacijski rehabilitator i zdravstveni voditelj, te ovisno o mogućnostima

u odgojnim skupinama u koje su uključena djeca s teškoćama u razvoju osobni pomoćnik djeteta-asistent pomagač.

REDOVNI PROGRAM S ELEMENTIMA RANOG UČENJA ENGLESKOG JEZIKA

Obilježja programa

Program se ostvaruje na osnovi suglasnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta od 06. srpnja 2010. godine.

Cilj programa

Stvarati adekvatne poticaje i okruženje za cjelokupni razvoj djeteta, posebno one kojima će se zadovoljiti djetetova potreba za učenjem stranog jezika, tako da će se rano učenje engleskog jezika realizirati kroz situacijski pristup rada s djecom.

Specifične zadaće

Program se temelji na zadaćama koje polaze od humanističke koncepcije odgojno - obrazovnog rada, a od specifičnih zadaća izdvajamo:

- omogućiti upoznavanje, razumjevanje i smisleno korištenje stranog jezika – engleskog jezika u nizu različitih aktivnosti i situacija,
- razvijati kod djeteta senzibilitet za engleski jezik, poticati i motivirati dijete na situacijsko učenje riječi, jezičnih i fonetskih formi,
- poticati djetetovu samoaktivnost i interes za postupnim slušanjem, razumijevanjem i usvajanjem engleskog vokabulara, postupno razvijati kod djeteta vještinu komuniciranja na engleskom jeziku
- poticanje međukulturnoga razumjevanja i komunikacije djece s drugim subjektima u odgojno-obrazovnoj ustanovi, kao i s onima izvan nje.

Namjena programa

Program je namjenjen predškolskoj djeci u cjelodnevnom redovitom programu od 3. godine do polaska u školu, a djeca su uključena u dvije mješovite odgojne skupine od 23 djece u PO Jaslice.

Nositelji programa

S djecom rade odgojiteljice s dodatnom izobrazbom engleskog jezika koje ispunjavaju uvjete u skladu s propisima, Pravilnikom o vrsti stručne spreme stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne spreme ostalih djelatnika u dječjem vrtiću (Narodne novine broj 133/97) i vrijedećim normativima za obvezan broj djelatnika (Narodne novine broj 29/83).

Način i vrijeme ostvarivanja

Program se provodi za vrijeme cjelodnevnog boravka djece u vrtiću, u okviru radnog vremena vrtića od 6,30 do 16,30 sati svakodnevno, od 01. rujna do 30. lipnja.

Mjesto ostvarivanja

Dječji vrtić "Pjerina Verbanac" Labin: PO Jaslice – 2 odgojne skupine "The Cubes" i "The Rainbows", PO Vinež- 1 odgojna skupina "The Angels".

REDOVNI POGRAM NA JEZIKU I PISMU NACIONALNIH MANJINA – PROGRAM NA TALIJANSKOM JEZIKU

Obilježja programa

Program se ostvaruje na osnovi suglasnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta od 24. rujna 2001. godine.

Cilj programa

Osigurati poticajno okruženje (prostor, oprema, stručne djelatnike, raznovrsne aktivnosti) u kojem će dijete na prirodan i spontan način učiti talijanski jezik u situacijskom kontekstu.

Specifične zadaće

Program se temelji na zadaćama koje polaze od humanističke koncepcije odgojno - obrazovnog rada, a od specifičnih zadaća izdvajamo:

- omogućiti upoznavanje, razumjevanje i smisleno korištenje jezika nacionalne manjine – talijanskog jezika u nizu različitih aktivnosti i situacija,
- razvijati kod djeteta senzibilitet za talijanski jezik, poticati i motivirati dijete na situacijsko učenje riječi, jezičnih i fonetskih formi,

- poticati djetetovu samoaktivnost i interes za postupnim slušanjem, razumijevanjem i nadopunom talijanskog vokabulara, i dalje razvijati kod djeteta vještinu komuniciranja na talijanskom jeziku
- poticati međukulturno razumjevanje i komunikaciju djece s drugim subjektima u odgojno-obrazovnoj ustanovi, kao i s onima izvan nje (Zajednica talijana Grada Labina, Unione Italiana di Fiume, talijanski dječji vrtići u IŽ, PGŽ i Sloveniji).

Namjena programa

Program je namjenjen predškolskoj djeci pripadnika talijanske nacionalne manjine u cjelodnevnom redovitom programu od 3. godine do polaska u školu, a djeca su uključena u mješovitu skupinu.

Nositelji programa

S djecom rade odgojiteljice s dodatnom izobrazbom talijanskog jezika koje ispunjavaju uvjete u skladu s propisima, Pravilnikom o vrsti stručne spreme stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne spreme ostalih djelatnika u dječjem vrtiću (Narodne novine broj 133/97) i vrijedećim normativima za obvezan broj djelatnika (Narodne novine broj 29/83).

Način ostvarivanja

Program se provodi za vrijeme cjelodnevnog boravka djece u vrtiću, u okviru radnog vremena vrtića od 6,30 do 16,30 sati, svakodnevno, od 01. rujna do 30. lipnja.

Mjesto ostvarivanja

Dječji vrtić "Pjerina Verbanac" Labin – područno odjeljenje Stari grad, 1 odgojna skupina.

REDOVNI PROGRAM OBOGAĆEN ELEMENTIMA PROGRAMA SOCIJALNO-EMOCIONALNOG UČENJA PATHS - RASTEM

Program socijalnog i emocionalnog učenja djece predškolske dobi PATHS – RASTEM (Promoting Alternative THinking Strategies - Razvoj Alternativnih Strategija Mišljenja) je sveobuhvatni razvojno utemeljen kurikulum univerzalne prevencije kojim se promovira socijalno-emocionalna kompetencija, te pomaže u preveniranju ponašajnih i emocionalnih problema djece.

Nositelj projekta implementacije programa u RH bilo je Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Centar za preventijska istraživanja pod vodstvom prof. dr.cs. Josipe Bašić.

Projekt su prihvatili i financirali Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH, Hrvatski projekt tehnologijskog

Osnovni cilj projekta PATHS – RASTEM u Hrvatskoj je ulaganje u kvalitetu empirijskih istraživanja u području razvoja djece i preventijske znanosti u Hrvatskoj i promocija socijalno – emocionalne kompetencije te smanjivanje rizika za razvoj poremećaja u ponašanju i mentalne poremećaje kod hrvatske djece kroz:

- kontrolu neprihvatljivog ponašanja kroz samo-kontrolu (samoregulaciju)
- fokus na „rječnik emocija“ i analizu emocija
- integriranje emocionalnih, kognitivnih i lingvističkih vještina u svrhu učinkovitog rješavanja problema
- promoviranje pozitivnih odnosa među vršnjacima

Osnovne kompetencije u socijalno-emocionalnom učenju jesu da dijete/odrasao:

- poznaje sebe (identifikacija emocija, osobna odgovornost i prepoznavanje osobnih snaga)
- brine za druge (prihvatanje i uvažavanje različitosti, poštivanje drugih)
- odgovorno donosi odluke (upravljanje emocijama, analiziranje situacija, postavljanje ciljeva, rješavanje problema)
- da je socijalno učinkovit (komunikacija, stvaranje odnosa, pregovaranje, vještine odbijanja utjecaja, traženje pomoći)

Kako PATHS-RASTEM program djeluje na razvoju osnovnih socijalno-emocionalnih kompetencija, to je program koji nastavnicima, odgojiteljima, pedagogima i stručnim suradnicima omogućuje da u odgojno obrazovnom radu s djecom djeluju na razvijanju samokontrole, emocionalne svijesti i vještina rješavanja problema u međuljudskim odnosima.

Svrha programa je razvijanje socijalnih vještina i razumijevanja društvene interakcije kod djece, te poboljšanje kognitivnih sposobnosti djece u predškolskim ustanovama i obrazovnih procesa u razrednoj nastavi.

Elemente PATHS-RASTEM programa u Dječjem vrtiću "Pjerina Verbanac" Labin ove pedagoške godine ostvaruje jedna educirana odgojiteljica u odgojnoj skupini djece uključene u redovan program u PO Raša prema definiranim i pripremljenim lekcijama programa, uz prilagodbu uvjetima određene odgojne skupine. Lekcije sadrže tijek aktivnosti i potrebne materijale i poticaje, uz poželjnu nadopunu istih ovisno o kreativnosti i domišljatosti odgojitelja.

Ključni koncepti u ostvarivanju predškolskih PATHS-RASTEM lekcijama jesu: samoefikasnost, emocionalno razumijevanje, samokontrola, vještine mišljenja, socijalne vještine i vršnjački odnosi.

Primjenom preporučenih strategija i načina rada s djecom, uz usmjeren rad s pripremljenim sredstvima i materijalima, kod djece koja se može primijetiti napredovanje u prepoznavanju osjećaja, smirivanju, odabiranju učinkovitih ponašanja uz prijateljsku komunikaciju.

Nositelji programa: odgojna skupina „Le Olive“ PO Stari grad, odgojna skupina „Zvezdice“ PO Raša

PROGRAM ZDRAVE PREHRANE

Cilj programa

Pravilnom, kvalitetnom, raznovrsnom i kontroliranom prehranom potiče se kod djece njihov optimalni rast i razvoj i pridonosi stjecanju pozitivnih prehrambenih navika od najranije životne dobi. Vodi se briga da prehrana djece o kojoj vrtić skrbi bude raznovrsna, dobro planirana i izbalansirana. Od 1997. godine je počela intenzivnija suradnja sa ZZJZ IŽ Pula i intenzivnije se pristupilo uvođenju zdravijih namirnica kao što su : proso, zobene pahuljice, palenta, leća, pšenične klice, više mlijeka i mliječnih proizvoda, maslinovo ulje, više povrća, različite vrste kruha, domaći namazi. Prateći znanost i njihove preporuke vezano za prehranu djece predškolske dobi i dalje će se raditi na obogaćivanju jelovnika, razvijanju dobrih prehrambenih navika, kao i edukaciji odgojitelja i roditelja.

Primijećen je trend povećanja djece koja su jako izbirljiva stoga će se kroz mjesec listopad izvršiti analiza po skupinama o broju takve djece. Nakon probira skupina gdje ima više

djece koja odbijaju raznovrsne namirnice provoditi će se niz aktivnosti s ciljem razvijanja prehrambenih navika.

Zadaće

- Raditi na obogaćivanju dječjih jelovnika i usklađivati prehranu djece s novim prehrambenim preporukama.
- Prilagođavati prehranu djece preosjetljivu na pojedine namirnice ili oboljelu od nekih kroničnih bolesti kao što su teške nutritivne alergije, vjerski zahtjevi i dr.
- Promicati uravnoteženu prehranu i unapređivati kvalitetu prehrane s ciljem održavanja dobrog zdravlja i sprečavanja bolesti povezanih s načinom prehrane.
- Omogućiti svakom djetetu kvalitetnu, raznovrsnu, količinski dovoljnu hranu koja se kontrolira u stručnim institucijama.
- Uključivanje Savjetovališta za prehranu u edukaciju kuhinjskog osoblja
- Kod jasljičke djece potičemo što ranije prehranu djece sa što manje miksanja jer tako djeca prije nauče koristiti kraniofacijalnu muskulaturu
- Proslave zdravih rođendana

Nositelji programa

Odgovitelji, kuharice, ekonomi, zdravstvena voditeljica, ravnateljica i ZZJZ IŽ -Pula.

Način ostvarivanja

U vrtiću postoji komisija za izradu jelovnika koju čine glavna kuharica i zdravstvena voditeljica, a potvrđuje ga ravnateljica. On se izrađuje tjedno, obično četvrtkom. Prateći sezonu i preporuke ZZJZ Pula, izrađujemo jednu vrstu jelovnika za djecu od 12 mj do polaska u školu. Zalažemo se za zdraviji način proslave rođendana.

Namjena

Prehrana djece u dječjem vrtiću provodi se i kontrolira prema zakonskim propisima i "Programu zdravstvene zaštite djece, higijene i pravilne prehrane djece u dječjem vrtiću. Osigurava dovoljan unos svih hranjivih tvari koja energetski, hranjivo i zdravstveno odgovara djeci predškolske dobi te utječe na stvaranje i usvajanje pravilnih prehrambenih navika. Odgovori na zahtjeve ciljeva nacionalne prehrambene politike odnosi se na: smanjenje pojave pretilosti i neuhranjenosti, smanjenje poremećaja hranjenja i pojave karijesa, osiguravanje

zdravstvene ispravnosti i povećanje protoka informacija o prehrani u odnosu na odgojitelje i roditelje. Smjernice koje slijedimo u našem radu su i preporuke vezano za umjerenu konzumaciju zasićenih masti i jednostavnih šećera, a više koristiti namirnice koje sadrže prehrambena vlakna u prehrani djece rođendana i ostalih proslava u dječjem vrtiću.

Svakodnevno djeci omogućavamo:

- uravnoteženu prehranu kroz 4 obroka
- prednost dajemo svježim i sezonskim namirnicama
- kontinuirano potičemo djecu na usvajanje pravilnih prehrambenih navika
- koristimo umjereno masnoće i slastice
- kao odgojna ustanova želimo da se proslava dječjih rođendana vrši kroz konzumaciju zdravih namirnica
- potičemo djecu na dovoljno uzimanje vode i zdravijih napitaka

PROGRAM ZDRAVSTVENOG ODGOJA

Promatrajući plan i program naše ustanove proizlazi da je medicinska sestra-zdravstvena voditeljica zajedno sa odgojiteljima odgovorna za provođenje zdravstvenog odgoja.

NN10/97-čl.14. “Za vrijeme boravka djece u vrtiću treba provoditi kontinuirani zdravstveni odgoj djece i odraslih koji najmanje obuhvaća osobnu higijenu (ruku i tijela), higijenu jela i pića, stajalište prema bolestima i bolesnicima, pozitivan odnos i povjerenje prema liječniku, pozitivan odnos prema cijepljenju. U izboru teme i njihovoj provedbi treba surađivati pa i uključiti zdravstvene djelatnike raznih profila.”

Cilj programa

Podizanje razine zdravstvene svijesti kod svih sudionika odgojno obrazovnog procesa - djece, odgojitelja i roditelja - je najvažniji cilj zdravstvenog odgoja. Definicija zdravlja je prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji da je zdravlje stanje potpunog fizičkog, psihičkog i socijalnog blagostanja a ne samo odsustvo bolesti i iznemoglosti. Zbog toga je potrebno kod djece od najranije dobi njegovati vrijednosti zdravog življenja, poticati ih na izbor pravilne prehrane i kretanja.

Zadaće programa

- usvajanje zdravih navika i stilova življenja kroz radionice zdravstvenog odgoja koje provode odgojitelji u suradnji sa zdravstvenom voditeljicom
- kod planiranja aktivnosti vodimo računa o: spoznajnom razvoju, socijalno-emocionalnom, tjelesnom, razvijajući govor, komunikaciju, izražavanje i stvaralaštvo, odnosno o svim aspektima dječjeg razvoja
- djeca u jaslicama od prve do treće godine života stječu naviku pranja ruku, potom u drugoj godini pranje zuba što smatramo temeljem osobne higijene svake osobe
- izvršiti će se probir skupina u kojima ima djece koja su izbirljiva ili imaju loše prehrambene navike, kao i sa onima koji previše jedu i imaju prekomjerno težinu ili su pretili te će se s njima provoditi niz aktivnosti s ciljem razvijanja prehrambenih navika

Način vrednovanja

- 4 x godišnje uzimaju se cjelodnevni obroci na kemijsku analizu i sadržaj prehrambenih tvari te učešće prehrambenih tvari u ukupnoj energetske vrijednosti uzorkovanog obroka
- 4 x godišnje pradenje mikrobiološke čistode obroka i posuđa
- antropometrijsko mjerenje visine i težine djece 2 x tijekom pedagoške godine u listopadu i travnju, analiza individualna i analiza grupe i kontinuirano praćenja stope pretilosti prema smjernicama struke zdravlje i ekologija povezanost između zdravog načina života

Nositelji programa

Odgojitelji, zdravstvena voditeljica, pedagog, psiholog, ravnateljica, pedijatar, liječnici raznih profila i specijalnosti, stomatolozi, studenti medicine i studenti stomatologije, djelatnici Crvenog križa i drugi ovisno o epidemiološkoj situaciji. Smatramo da samo njegovanjem dobrih partnerskih odnosa stvaramo sinergiju. Različite teme zahtijevaju i različite profile stručnjaka.

Mjesto provedbe

Odgojne skupine u jaslicama i vrtiću, tijekom pedagoške godine prema planu provedbe.

Vrednovanje programa

Program se vrednuje putem anketa za roditelje, kroz proces samovrednovanje, putem analize antropometrijskog mjerenja i kroz godišnju evaluaciju odgojitelja.

PROGRAM RADIONICA HRVATSKOG CRVENOG KRIŽA “ SIGURNIJE ŠKOLE I VRTIĆI “

Obilježja programa

Program „Sigurnije škole i vrtići“ ima zadaću pripremiti djecu, odgojitelje/prosvjetne djelatnike i ostale stručne suradnike te roditelje za izvanredne događaje kao što su poplave, suše, ekstremni zimski uvjeti ili toplotni valovi te velike nesreće i katastrofe koji se u budućnosti zbog klimatskih promjena mogu sve češće očekivati a mogu se dogoditi bilo kada i bilo gdje. Osvješćivanje i širenje znanja o tome što možemo očekivati i kako se što bolje pripremiti iznimno je važan korak u izgradnji otpornijeg društva koje će se lakše i s manjim posljedicama suočiti s izazovima koje krizne situacije donose sa sobom.

Cilj programa

Cilj projekta je stvaranje odgojno-obrazovnog okvira za sustavnu provedbu i prepoznavanje važnosti pripreme za sve vrste izvanrednih situacija, pružanje prve pomoći, općenito za sigurnost u vrtićima i školama, te psihosocijalne podrške.

Sustavni i kontinuirani razvoj vještina, znanja i kompetencija djece i mladih iz ovih područja je važan korak u izgradnji otpornijeg društva koje će se lakše i sa manje posljedica suočiti sa izazovima koje izvanredni događaji sa sobom donose.

Namjena programa

Program je namijenjen djeci vrtićke dobi, odgojiteljima, stručnim suradnicima i roditeljima, a svrha Programa je omogućiti protok informacija svim sudionicima u odgoju i obrazovanju kako bi se stekla znanja o tome što možemo očekivati te da smo u mogućnosti što bolje pripremiti se za izvanredne događaje što u dobroj mjeri smanjuje rizik za nastanak ljudskih žrtava.

Nositelji programa

Program će provoditi zdravstvena voditeljica DV Labin u suradnji sa stručnim timom, odgojiteljima i ostalim zaposlenicima, te mentorima iz Crvenog križa Labin u kohezijskom djelovanju.

Način ostvarivanja

Program radionice na Internet platformi „Sigurnija djeca„ sastoji se od različitih aktivnosti, prezentacija, radionica, alata i pozadinskih informacija. Provedbom određenog broja predloženih edukativnih aktivnosti sa platforme i prikupljenog broja bodova DV „Pjerina Verbanac“ ostvariti će pravo na potvrdu „Siguran vrtić“.

Mjesto ostvarivanja

Centralni vrtić i Područna odjeljenja DV „Pjerina Verbanac“ Labin.

4. KRAĆI PROGRAMI

RANO UČENJE ENGLESKOG JEZIKA „LET'S GO!“

Cilj programa

Senzibilizirati djecu za engleski jezik, kulturu i običaje, te poticati dječje aktivno usvajanje engleskog jezika

Zadaci

- poticanje interesa djece za engleski jezik
- bogaćenje dječjeg rječnika riječima engleskog jezika
- poticanje razumijevanja riječi i izraza na engleskom jeziku, pamćenja i reprodukcije istih
- poticanje na sporazumijevanje na engleskom jeziku - komunikacija
- obogatiti dječje interese, igru, doživljavanje i mogućnost izražavanja istog
- razvoj pozitivne slike o sebi kod djeteta, sigurnosti i povjerenja u vlastite sposobnosti
- poticanje dječje samoinicijativnosti i samostalnosti
- poticanje dječje mašte pričama na engleskom jeziku
- stjecanje, sređivanje, obogaćivanje i raznovrsno izražavanje dječjih iskustava raznim mogućnostima izražavanja (bogatstvo prirodnih, društvenih i umjetničkih sadržaja)

Namjena programa

Kraći program za djecu predškolske dobi već obuhvaćenu redovitim programom predškolskog odgoja

Nositelji programa

Voditeljica programa je odgojiteljica stalno zaposlena u Dječjem vrtiću “Pjerina Verbanac” Labin s položenim stručnim ispitom. U sklopu svog rada u redovnom programu primjenjuje i engleski jezik. Stekla je dodatnu izobrazbu engleskog jezika (položen četvrti stupanj znanja engleskog jezika te viša srednja razina) koje ispunjavaju uvjete u skladu s

propisima, Pravilnikom o vrsti stručne spreme stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne spreme ostalih djelatnika u dječjem vrtiću (Narodne novine broj 133/97) i vrijedećim normativima za obvezan broj djelatnika (Narodne novine broj 29/83).

Vrijeme ostvarivanja, materijalni uvjeti i organizacija rada

Program će se ostvarivati sa grupom do 20 djece od navršene tri godine do polaska u osnovnu školu i to dva puta tjedno po jedan sat (u popodnevnim satima) u periodu od listopada do lipnja.

Program će se provoditi u prostorima Dječjeg vrtića "Pjerina Verbanac" Labin. Jedna soba dnevnog boravka djece s interesnim centrima u kojoj se ujutro odvija redovan program na engleskom jeziku obogaćena materijalima na engleskom jeziku. Program će se provoditi i na terasi, dvorištu, te bližoj okolini. Poticaji, igračke i materijali koji bi se koristili primjereni su dobi djece i pogodni za realizaciju sadržaja na engleskom jeziku.

Praćenje realizacije programa

- orijentacijski plan i program rada, dnevno planiranje i dnevna valorizacija
- vođenje osnovnih podataka o djeci, zapažanja, napredovanja
- izvješće o realizaciji programa po završetku programa
- rad će pratiti pedagoginja i ravnateljica Dječjeg vrtića

RANO UČENJE TALIJANSKOG JEZIKA

Cilj programa

Senzibilizirati djecu za talijanski jezik, kulturu i običaje, te poticati dječje aktivno usvajanje talijanskog jezika

Zadaci

- poticanje interesa djece za talijanski jezik
- bogaćenje dječjeg rječnika riječima talijanskog jezika
- poticanje razumijevanja riječi i izraza na talijanskom jeziku, pamćenja i reprodukcije istih
- poticanje na sporazumijevanje na talijanskom jeziku - komunikacija

- obogatiti dječje interese, igru, doživljavanje i mogućnost izražavanja istog
- razvoj pozitivne slike o sebi kod djeteta, sigurnosti i povjerenja u vlastite sposobnosti
- poticanje dječje samoinicijativnosti i samostalnosti
- poticanje dječje mašte pričama na talijanskom jeziku
- stjecanje, sređivanje, obogaćivanje i raznovrsno izražavanje dječjih iskustava raznim mogućnostima izražavanja (bogatstvo prirodnih, društvenih i umjetničkih sadržaja)

Namjena programa

Kraći program za djecu predškolske dobi već obuhvaćenu redovitim programom predškolskog odgoja

Nositelji programa

Voditeljica programa je odgojiteljica stalno zaposlena u Dječjem vrtiću “Pjerina Verbanac” Labin s položenim stručnim ispitom. U sklopu svog rada u redovnom programu primjenjuje i talijanski jezik. Stekla je dodatnu izobrazbu talijanskog jezika (položen četvrti stupanj znanja talijanskog jezika te viša srednja razina) koje ispunjavaju uvjete u skladu s propisima, Pravilnikom o vrsti stručne spreme stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne spreme ostalih djelatnika u dječjem vrtiću (Narodne novine broj 133/97) i vrijedećim normativima za obvezan broj djelatnika (Narodne novine broj 29/83).

Vrijeme ostvarivanja, materijalni uvjeti i organizacija rada

Program će se ostvarivati sa grupom do 20 djece od navršene tri godine do polaska u osnovnu školu i to dva puta tjedno po jedan sat (u popodnevnim satima) u periodu od listopada do lipnja.

Program će se provoditi u prostorima Dječjeg vrtića “Pjerina Verbanac” Labin. Jedna soba dnevnog boravka djece s interesnim centrima u kojoj se ujutro odvija redovan program na talijanskom jeziku obogaćena materijalima na talijanskom jeziku. Program će se provoditi i na terasi, dvorištu, te bližoj okolini. Poticaji, igračke i materijali koji bi se koristili primjereni su dobi djece i pogodni za realizaciju sadržaja na talijanskom jeziku.

Praćenje realizacije programa

- orijentacijski plan i program rada, dnevno planiranje i dnevna valorizacija

- vođenje osnovnih podataka o djeci, zapažanja, napredovanja
- izvješće o realizaciji programa po završetku programa
- rad će pratiti pedagoginja i ravnateljica Dječjeg vrtića

5. PROJEKTI

PROJEKT 1000 SATI NA OTVORENOM

Projekt 1000 sati na otvorenom je globalni pokret kojega je u samom začetku pokrenula grupa roditelja, a kojemu je cilj potaknuti roditelje diljem svijeta da provedu što je više moguće vremena vani u prirodi. Istraživanja su pokazala da prosječno američko dijete provede cca 1200 sati pred ekranima, a pretpostavljamo da je slično i kod europske i hrvatske djece pa je ovo pokušaj da se to kompenzira boravkom na otvorenom i u prirodi što je mnogostruko korisnije za djecu na svim razvojnim područjima. Što se tiče Hrvatske, istraživanja provedena u EU pokazala su da je Hrvatska najdeblja nacija i zadnji smo u EU po stopi kretanja – a to je već dovoljan razlog da izađemo van i stvorimo temelj za zdravi razvoj male djece.

Kada provode vrijeme u sjedilačkim aktivnostima u kući i pred ekranima, djeca su statična, ne kreću se, ne razgovaraju. Brojne su dobrobiti koje dijete rane i predškolske dobi stječe boravkom vani, u prirodi. Jasno nam je da direktno utječe na razvoj djetetovih motoričkih vještina jer je vani dijete stalno u pokretu. Period ranog i predškolskog doba kritičan period za razvoj djetetova govora, motoričkih sposobnosti, interesa za učenje, povezanosti s prirodom. Dijete u kontaktu s prirodom pronalazi emotivnu i mentalnu snagu. Dodatno, razvoj osjetljivosti za okoliš moguć je sustavnim odgojem i obrazovanjem (u predškolskoj ustanovi) i za to je potrebno educirati roditelje i takve programe ugrađivati u kurikulum.

Budući da djeca velik dio svog dana provode u vrtiću ili jaslicama, jasno je da je uloga odgajatelja presudna u tom ključnom periodu kako bi se razvila povezanost s prirodom i kako bi se dijete cjelovito i optimalno razvijalo od najranije dobi. Naravno, osnovni partner u tome su nam roditelji/obitelj.

Cilj projekta

Potaknuti odgojitelje i roditelje da provedu što je više moguće aktivnosti i vremena vani u prirodi.

Zadaće projekta

- Istražiti nove mogućnosti boravka na otvorenom – igre i učenja
- Senzibilizirati sustručnjake i roditelje o važnosti i dobrobiti koju pruža boravak na otvorenom
- Potaknuti sustručnjake i roditelje da što više vremena aktivno provedu vani te smanje boravak u zatvorenom, naročito pred ekranima
- „sakupiti“ što više sati u aktivnostima na otvorenom tijekom boravka u vrtiću
- Načiniti zbirku priča/knjiga/slikovnica koje podržavaju učenje na otvorenom/ u prirodi
- Poticati samopouzdanje djece

Provedba projekta

Projekt će se provoditi kroz planirane i primjerene aktivnosti boravka na otvorenom prostoru za djecu, roditelje i djelatnike Dječjeg vrtića. Projekt će se provoditi tijekom cijele pedagoške godine 2022./2023.

Nositelji projekta

Odgojitelji 11 odgojnih skupina u suradnji s članovima stručnog tima i uz podršku i suradnju s roditeljima.

Način ostvarivanja i vrednovanje

U projektu će sudjelovati 11 odgojnih skupina naše predškolske ustanove - cilj je skupiti što više sati na otvorenom kroz različite aktivnosti. Svakodnevno će se od rujna do lipnja bilježiti sati i aktivnosti provedene s djecom na otvorenom, napraviti plakat s djecom ako je moguće, što će se sve dokumentirati. Putem Zajednica učenja odgojitelja odgojnih skupina koje sudjeluju u projektu razmjenjivati će se iskustava uz zajedničko stvaranje prakse bogatije iskustvima na otvorenom. Nastojati će se uključiti u akciju Outdoor classroom day (studeni, svibanj) i druge manifestacije koje potiču boravak na otvorenom.

Za vrednovanje ostvarenja projekta koristiti će usporedba anketa za roditelje na početku i na kraju pedagoške godine (njihova očekivanja, procjena zadovoljstva) i knjižnica s

naslovima koji podržavaju boravak/učenje na otvorenom, te analiza refleksija i vrednovanja odgojitelja koji su sudjelovali u projektu.

SUDJELOVANJE U PROJEKTU „INSTITUCIONALIZACIJA ZAVIČAJNOSTI U PREDŠKOLSKE USTANOVE ISTARSKE ŽUPANIJE“ ZA PEDAGOŠKU GODINU 2022/2023.

Cilj projekta

Formiranje institucionalnog oblika očuvanja istarskog zavičajnog identiteta odnosno uvođenje zavičajne nastave i tradicijske kulture u predškolske ustanove na području Istarske županije na temu „Istra u očima djece – djeca čuvari nematerijalne kulture“ .

Zadaće projekta

- Prihvatanje, razvijanje i njegovanje vrijednosti obitelji, zajednice i društva
- Upoznavanje kulturne i povijesne vrijednosti kraja u kojem djeca žive
- Očuvanje tradicije, poticanje interesa i radoznalosti djece prema prošlosti, povezivanju prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, iskustvenom učenju doživljavanja baštine i tradicije, te poticanje istraživačkog duha djece

Provedba projekta

- Projekt će se provoditi kroz planirane projektne cjeline u dvije vrtičke odgojne skupine redovnog programa: PO Stari grad i PO Labin Donji.
- Projekt će se također provoditi tijekom cijele pedagoške godine kao rad na sklopovima aktivnosti u oblikovanju redovnog odgojno obrazovnog procesa u vrtićima i izvan vrtića prema afinitetu odgojnih skupina i prema planiranim bitnim zadaćama.

Nositelji

Odgojitelji u suradnji sa stručnim timom vrtića i vanjskim suradnicima i uz podršku i suradnju roditelja i zajednice, institucija, cjelokupne istarske javnosti i medija.

Aktivnosti Istarske županije

U realizaciji projekta Istarska županija će, putem nadležnih Upravnih odjela, pružati Gradovima i Općinama te njihovim ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja, pravnu,

promotivnu i druge oblike stručne podrške u realizaciji programa i projekata te financijsku pomoć u realizaciji istih kroz EU fondove, zaklade i sl.

Aktivnosti Grada i Općina

U cilju realizacije projekta Gradovi i Općine će ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja čiji su osnivači i koje sudjeluju u realizaciji predmetnog projekta osigurati organizacijske, prostorne i druge materijalne uvjete te će se planirana sredstva za financiranje i realizaciju programa osiguravati iz Gradskih i Općinskih proračuna, u okviru sredstava za javne potrebe u odgojno obrazovnim programima.

Vrednovanje projekta

U praćenju i vrednovanju programa osim voditelja/odgojitelja sudjelovati će i stručni tim vrtića te radna skupina za implementaciju zavičajne nastave u predškolske ustanove osnovana od strane Istarske županije. Evaluacija projekta provesti će se uz uočavanje dobrih strana i eventualnih nedostataka u realizaciji projekta, dokumentiranju procesa, i sl.

PROJEKT „UPOZNAJMO NAŠE MORE“

Projekt „Upoznajmo naše more“ provodi se u sklopu mjere 2.2.1. Potpora za aktivnosti promocije, marketinga i očuvanja ribarske/maritimne tradicije i baštine te promicanja održivog ribarstva i akvakulture ribarstvenog područja FLAG-a iz lokalne razvojne strategije u ribarstvu 2014. – 2020. FLAG-a Alba.

Svrha projekta

Očuvanje ribarske/maritimne tradicije i baštine te promicanje održivog ribarstva i akvakulture ribarstvenog područja FLAG-a Alba.

Specifičan cilj i provedba projekta

U tijeku 2022. i 2023. godine, provesti edukativni program za 360 polaznika Dječjeg vrtića „Pjerina Verbanac“ te osmisлити i izraditi tematsko-edukativnu slikovnicu. Edukativnim programom i razgledom u sloopu Aquariuma Pula polaznici će se upoznati s gospodarski važnim vrstama riba i morskih organizama, održivim ribarstvom te zastupljenim morskim vrstama ribarstvenog područja FLAG-a Alba, dok će se putem slikovnice upoznati s bogatom lokalnom ribarskom, pomorskom i maritimnom baštinom ribarstvenog područja FLAG-a Alba. Time će

se izravno doprinijeti ostvarenju SMART CILJA LRSR - Poboljšati gospodarske prilike LAGUR područja i njegovu prepoznatljivost diversifikacijom ponude kroz ulaganja u sinergiju ribarstva i turizma, te očuvanja ribarske tradicije i baštine. Tijekom trajanja projekta djeca će u svojim odgojnim skupinama ostvarivati aktivnosti povezane s upoznavanjem mora, života u moru i radom ljudi povezanim s morem. Kao poticaj za ilustraciju edukativne slikovnice djeca će se kreativno izražavati i smišljati priče o morskim životinjama. Poveznica s njegovanjem tradicije i nematerijalne baštine biti će i priprema obroka na temu „More na pijatu“

Nositelji

Odgojitelji vrtićkih odgojnih skupina u suradnji sa stručnim timom vrtića i vanjskim suradnicima, u suradnji i uz podršku roditelja i zajednice, institucija, cjelokupne istarske javnosti i medija.

Vrednovanje projekta

U praćenju i vrednovanju programa osim voditelja/odgojitelja sudjelovati će i stručni tim vrtića te lokalna zajednica. Evaluacija projekta provesti će se uz uočavanje dobrih strana i eventualnih nedostataka u realizaciji projekta, dokumentiranju procesa, i sl.

SUDJELOVANJE U MEĐUNARODNOM PROJEKTU „NAŠA MALA KNJIŽNICA“

Osnovni cilj i zadaće projekta

Projekt NMK namijenjen je popularizaciji i poticanju čitanja i podizanju čitateljske pismenosti te upoznavanju drugih kultura.

Svrha projekta

Svrha ovoga je projekta ponuditi djeci knjigu koja zaokuplja pažnju svojim cjelokupnim sadržajem, potaknuti na čitanje uz promišljanje i aktivno sudjelovati u stvaranju publike koja razmišlja, analizira i usmjereno djeluje na svim područjima društvenog života.

Ove godine u projekt su uključeni autori i ilustratori iz čak osam zemalja: Finske, Estonije, Sjeverne Makedonije, Slovenije, Litve, Belgije, Južne Koreje i Hrvatske.

Kako bi ispunio svrhu, projekt NMK nudi moderne slikovnice nastale u suradnji s priznatim autorima i ilustratorima. Uz šest slikovnica dolaze i tematske kreativne knjižice koje

zanimljivim zadacima i likovnim izazovima potiču djecu na stvaranje i izražavanje, razvoj svijesti o sebi i svojoj okolini, jačanje samopouzdanja i stvaranje vlastitog mišljenja.

Provedba projekta

Projekt NMK namijenjen je djeci u dobi od 4 do 10 godina i nudi suvremene dječje knjige nastale u suradnji s priznatim autorima i ilustratorima. Svrha projekta je potaknuti djecu na čitanje, izražavanje i promišljanje. Ove godine u projekt su uključeni autori i ilustratori iz čak osam zemalja: Finske, Estonije, Sjeverne Makedonije, Slovenije, Litve, Belgije, Južne Koreje i Hrvatske.

Priključivanjem u projekt prijavljeni učitelji, odgojitelji ili knjižničari postaju koordinatori te dobivaju odabrani komplet koji se sastoji od šest knjiga, tematskih Kreativnih knjižica te šest online radionica za koordinate. Zadaci u Kreativnim knjižicama su osmišljeni uz pomoć stručnih suradnika te obiluju raznim grupnim, misaonim i istraživačkim aktivnostima. Osim knjiga i zadataka, projekt nudi i razne interaktivne aktivnosti: razmjenu knjižnog junaka, pismo autora, razne likovne i literarne natječaje te kreiranje čitateljskih kutića. Sudjelovanje prijavljenih skupina u NMK aktivnostima nije obavezno, već ovisi o izboru koordinatora i interesu djece. Po završetku projekta, svi sudionici dobivaju potvrde za sudjelovanje.

NMK za vrtićke skupine osmišljen je kao poveznica između čitanja i svakodnevnih aktivnosti, a zadaci u Kreativnim knjižicama mogu odgojiteljima i pedagogima poslužiti kao metodičko i didaktičko pomagalo. Održavati će se i online radionice za koordinate, kojima je cilj pružanje stručne podrške te razmjena iskustava i ideja.

Prednosti projekta

Poticanje kritičkog čitanja od najranije dobi, uključivanje roditelja, kvalitetni zadaci vezani uz knjige, međunarodni projekt, promoviranje vrhunskih književnih djela hrvatskih i stranih autora koja prate ilustracije izrađene prema najvišim umjetničkim standardima, suradnja odgojitelja, djece i roditelja.

Sudionici

Dvije vrtićke odgojne skupine sa svojim odgojiteljicama kao koordinatorima u projektu PO Rabac „Rabački delfini“ i PO Vrećari „Bombončići“ u suradnji sa stručnim timom vrtića.

Karijes je danas bez obzira na sva znanja i mogućnosti za njegovu učinkovitu prevenciju najraširenija bolest suvremenog čovjeka. Mogućnost njegovog objektivnog dijagnosticiranja, epidemiološkog praćenja i kontrole rizičnih čimbenika za njegov nastanak svrstavaju zubni karijes u skupinu bolesti koju je moguće izvrsno prevenirati.

U suradnji s LZG, 2008. godine nakon izrade slike zdravlja Grada Labina provedena je temeljita analiza u kojoj je uočeno da je oralno zdravlje bitno u pogoršanju u odnosu na ranije razdoblje. Krenulo se s inicijativom da se navedeno stanje popravi. Bilo je potrebno poraditi na svim razinama i u Projekt uključiti: trudnice, djecu do 7 godina, školsku djecu i adolescente.

Cilj projekta

Opći cilj Projekta uvažavajući smjernice SZO bio bi smanjiti broj bolesti kraniofacijalnog sustava na zdravlje i psihosocijalni razvoj samo s naglaskom na promociju oralnog zdravlja i smanjenje oralnih bolesti

Za djecu pred upis u vrtić (3-3,5g.) specifičan nam je cilj povećati broj djece sa svim zdravim zubima od 62% na 80% i smanjiti broj oboljelih zuba u djeteta od (1,6 kp) na manje od 1%.

Za djecu u dobi od 6g. do pred upis u školu imamo cilj povećati broj djece sa zdravim mliječnim zubima od 24% na 50%, i smanjiti kp od 5,0 na 2,0. Također potrebno je i smanjiti komponentu k(karijes) , a povećati p(plomba).

Namjena projekta

Kod djece je potrebno od najranije dobi stvoriti naviku zdravog načina života kroz zdravu prehranu, uravnoteženu i abrazivnu. Potrebno je ustrajati u provođenju pravilne oralne higijene već u jaslama iza 2 godine života, i nastaviti u vrtiću sve do polaska u školu a potom u školi nastaviti kontinuitet.

Plan aktivnosti

1. Promicanje zdravlja

Podizanje razine svijesti i poticanje odgovornosti za zdravlje zuba kao pretpostavke za dobro opće zdravlje kod svih sudionika odgojno obrazovnog procesa: djece, roditelja i

odgojitelja. Kroz radionice zdravstvenog odgoja uključujemo djecu i roditelje. Edukaciju djece neposredno rade odgojitelji svakodnevno i kroz radionice zdravstvenog odgoja zajedno sa medicinskom sestrom - zdravstvenom voditeljicom vrtića. Edukaciju roditelja također neposredno provode odgojitelji, ali imamo i planirane radionice sa roditeljima sa stomatologom i zdravstvenom voditeljicom. Edukaciju odgojitelja provodi medicinska sestra - zdravstvena voditeljica. U Projekt su uključeni i svi izabrani stomatolozi. Poveznica između svih je zdravstvena voditeljica, a koordinator je dr. Vutuc Franković.

2. Preventivno djelovanje na rizične čimbenike za razvoj karijesne bolesti

Uz pravilnu prehranu koja je pod stalnom kontrolom ZZJZ IŽ, četkanje zuba u našem vrtiću provodi se kontinuirano. Labin je imao oduvijek dobru preventivnu praksu. U našem vrtiću djeca četkaju zube već u jaslicama, nakon što navršše 2. godinu života. Djeca su još mala te ih je potrebno naučiti da ne gutaju pastu i da pravilno ispljunu. Roditelje također motiviramo i educiramo. Zube peremo u jaslicama iza ručka, a u vrtiću kod starije djece u pojedinim skupinama nakon doručka i ručka. Potrebno je uvijek osigurati da sa djecom prilikom četkanja bude jedan odgojitelj. Petkom se šalice i četkice nose kući na temeljitije pranje i dezinfekciju. Četkice se mijenjaju svaki neparni mjesec.

Kontrolu svega navedenog u vrtiću nadzire medicinska sestra - zdravstvena voditeljica vrtića.

3. Preventivni i ciljani stomatološki pregledi

Preventivni stomatološki pregled kod sve djece u sustavu vršimo jednom godišnje na način da se djeci podijele stomatološke uputnice u siječnju i prikupe do svibnja.

Obavezni stomatološki pregled kod sve novoupisane djece u jaslicama i vrtiću - djeca koja se upisuju u vrtić moraju uz zdravstvenu potvrdu i cijepljenje donijeti i potvrdu izabranog stomatologa o zubnom statusu.

Ciljani pregled djece s većim brojem karijesa - upućujemo djecu koja imaju puno karioznih zuba na kontrolni pregled čime ih potičemo na sanaciju i liječenje.

Ciljani pregled djece predškolaca je upućivanje na liječenje i sanaciju šestica ukoliko je potrebno - djeca dobiju uputnicu za izabranog stomatologa u vrtiću u listopadu ili studenom.

Način i mjesto realizacije projekta

Na prvom roditeljskom sastanku obavještavamo roditelje o projektu. Također, svake godine planiramo različite zdravstveno odgojne sadržaje na istu temu, tako da djeci budu što zanimljivije. Obilježavamo i Svjetski dan oralnog zdravlja 20. ožujka i Mjesec oralnog zdravlja. Kroz upućivanje djece na preventivni i kontrolni sistematski pregled potičemo roditelje da djecu redovito vode stomatologu.

Program nadziranog četkanja u školama i vrtićima je Projekt HZZJZ, koji je pokrenut s ciljem smanjenja karijesa, te su bazičnu edukaciju zdravstvene voditeljice dobile na prošlogodišnjem stručnom usavršavanju u Zagrebu. Nakon što odgojitelji prođu edukaciju, izvršiti ćemo implementaciju istog prema smjernicama HZJZ-a. Elemente smjernica, takozvano "suho četkanje" provoditi će zdravstvena voditeljica kod predškolca.

Način ostvarivanja

Tijekom cijele pedagoške godine

Način vrednovanja i korištenje rezultata

U radu koristimo ankete koje nam služe da vidimo koliko odgojitelji i roditelji poznaju važnost oralnog zdravlja. Također, najveća provjera su analize stomatoloških potvrda koje obrađuje koordinator. Procjenu uspješnosti i preporuke također daje koordinatorica dr. Vutuc Franković.

PROJEKT NADZIRANOG ČETKANJA ZUBI

Obilježja programa

U sklopu Nacionalnog programa Zubna putovnica, pilot-projekt nadziranog četkanja zubi u vrtićima i školama je dobar primjer razvoja programa nadziranog četkanja zubi u hrvatskim vrtićima i školama koji je usmjeren prevenciji karijesa i očuvanju dobrog oralnog zdravlja djece. Takav program zahtijeva edukaciju, motivaciju, dobru organizaciju te povezivanje aktivnih programa prevencije i liječenja bolesti s obrazovanjem, odnosno povezivanje zdravstvenog i odgojno-obrazovnog sustava.

Cilj programa

Nadzirano (organizirano) četkanje (pranje) zubi je učinkovita preventivna mjera u sprečavanju nastanka karijesa i usvajanju redovitih navika održavanja oralne higijene od najranije dječje dobi. U sklopu programa nadziranog četkanja zubi, djeca svakodnevno četkaju zube. Za vrijeme četkanja zubi djeca se nadziru, a četkanje zubi se organizira na siguran i učinkovit način usklađen sa svakodnevnom rutinom vrtića. Promicanje oralnog zdravlja u vrtiću omogućuje djeci da nauče o zdravlju usne šupljine te kako je održavati zdravim usvajanjem ponašanja ili aktivnosti.

Način ostvarivanja

Odgajatelji direktno provode i nadziru četkanje zubi kod djece u vrtićkim odgojnim skupinama.

Mjesto ostvarivanja

Područno odjeljenje Vinež. U programu sudjeluju djeca od 3 godine do polaska u školu.

Nositelji programa

Organizatori programa su Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Ministarstvo zdravstva (Nacionalno povjerenstvo za dentalnu medicinu). Osnovni provoditelji programa su odgajatelji te zdravstvena voditeljica vrtića.

Zdravstveni voditeljica nadzire odvijanje četkanje zubi prema standardima i pruža stručnu pomoć odgajateljima koji sudjeluju u programu nadziranog četkanja, odnosno organiziraju četkanje sukladno Nacionalnim standardima.

SUDJELOVANJE U PROGRAMU "ŠKOLE ZA AFRIKU"

Obilježja programa

"Škole za Afriku" zajednička je inicijativa UNICEF-a, Zaklade "Nelson Mandela" i Hamburškog društva za promoviranje demokracije i međunarodnog prava, pokrenuta 2005. godine u Cape Townu. Od 2008. godine Ured UNICEF-a za Hrvatsku, u suradnji sa zainteresiranim odgojno-obrazovnim institucijama, prikuplja sredstva za program Škole za Afriku.

Cilj programa

Sudjelovanjem u projektu zajedno ćemo biti u prilici podržati ostvarenje prava djece afričkog kontinenta na obrazovanje i očuvanje njihova dostojanstva, uz istodobno osiguravanje prilike našoj djeci da odrastu u samosvjesne i socijalno osjetljive mlade ljude s kvalitetnim sustavom vrijednosti i uspješnim temeljima za daljnje cjeloživotno obrazovanje.

Nositelji programa

Djeca, odgojitelji i roditelji odgojnih skupina: Pingvini, Zebrice, Kapljice i Pačići.
Kordinator projekta, psihologinja Daniela Filinić.

Način ostvarivanja

Naša će djeca na zanimljiv način imati priliku učiti o dječjim pravima i pomoći kroz organiziranje različitih aktivnosti prikupljanja sredstava za pomoć, svojim vršnjacima u Etiopiji. Prikupljena sredstva upotrijebiti će se za izgradnju i obnovu škola te sanitarnih prostorija, opskrbu pitkom vodom, nabavu knjiga i dodatnu edukaciju školskog osoblja. Posebna briga voditi će se o djevojčicama koje su uskraćene za mogućnost obrazovanja.

Mjesto ostvarivanja

Područno odjeljenje Vrećari, područno odjeljenje Raša, Centralni vrtić te ostale lokacije na području Labinštine, ovisno o vrsti i namjeni organiziranih aktivnosti.

PRIJEKAT „MALA DJELA, VELIKA RAZLIKA“

Cilj projekta

Poticanje solidarnosti i razvijanje svijesti o potrebi aktiviranja za stvaranje boljeg i humanijega svijeta za svu djecu kroz upoznavanje drugih naroda i kultura. Služenje i iskazivanje djelatne ljubavi i brige prema najpotrebnijima, omogućiti djeci vrtićke dobi razvijanje novih znanja i vještina te stjecanje praktičnih iskustava i novih kompetencija obavljanjem određenih volonterskih aktivnosti. Njegovati povjerenje među ljudima, toleranciju i empatiju te poštovanje prema zajedničkom dobru.

Zadaće projekta

Kroz ovaj projekt želi se lokalnu zajednicu učiniti humanijom, poticati na opće dobro s ciljem senzibiliziranja javnosti o problemu gladi u svijetu, stvoriti bolje društvo i osvijestiti problem gladi u svijetu s činjenicom da svaki dan više od 8000 djece umre zbog gladi i siromaštva, stjecati radne navike i razvijati osjećaj odgovornosti za zajednicu.

Nositelji projekta i mjesto ostvarivanja

Djeca i odgojitelji četiri odgojnih skupina: „Kapljice“ – Centralni vrtić, „Pačići“ – PO Raša, „Pingvini“ i „Zebrice“ – PO Vrećari u suradnji sa članovima stručnog tima.

Koordinator projekta je zdravstvena voditeljica u suradnji sa psihologinjom.

Planiranje, priprema i provedba projekta

Odgojitelji će informirati djecu o problemu gladi u svijetu. Djeca će izraditi igračke (od čepova, drveta, boca, platna) i zastavice zemalja koje su pogođene glađu. Izraditi će se srca - kasica za svako dijete i poslati srca da putuje (ponijeti ga kući i nekome ispričati priču o Marijinim obrocima) i šalice (npr. od glinamola) u bojama Afrike.

Projekt će se odvijati kroz planirane aktivnosti implementirane u već postojeći projekt „Škole za Afriku“. Oba projekta za cilj imaju podizanje svijesti zajednice o problemima s kojima se susreću djeca u Africi.

Projekt će se provoditi tijekom cijele pedagoške godine 2022/2023.

SUDJELOVANJE U PROGRAMU PODRŠKE OBRAZOVANJA I OSPOSOBLJAVANJA MLADIH
“ERASMUS +”

Obilježja programa

Erasmus+ najveći je program Europske unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport. Ovaj program obuhvaća sve europske i međunarodne programe i inicijative Europske unije u području obrazovanja i osposobljavanja, te mladih i sporta.

Cilj programa

Intencija nam je i ove pedagoške godine unaprijediti kvalitetu ustanove uvođenjem europske dimenzije obrazovanja u praksu, internacionalizacije i promocije cjeloživotnog učenja odgojno-obrazovnih djelatnika vrtića.

Nositelji programa

Psihologinja Daniela Filinić kao koordinator projekta, odgojiteljica Katarina Đapić kao pomoćnica koordinatora te ostali zainteresirani stručni djelatnici ustanove kao sudionici mobilnosti

Način ostvarivanja

U sklopu programa Erasmus+ nude se mogućnosti mobilnosti za pojedince radi provođenja dijela studija ili obavljanja stručne prakse u inozemstvu, stručnih usavršavanja i osposobljavanja, volontiranja, razmjene mladih te rada na zajedničkim međunarodnim projektima dogovorenim između organizacija koje se na bilo koji način bave obrazovanjem, osposobljavanjem ili radom s mladima. Takva je suradnja omogućena u obliku strateških partnerstava organizacija radi njihova osuvremenjivanja i usavršavanja kako bi se povećala kvaliteta učenja i poučavanja. Projekti ujedno uključuju prijenos znanja i iskustava na sve odgojitelje i stručne suradnike putem Odgojiteljskog vijeća, stručnih aktiva i kurikulumskih grupa.

Mjesto ostvarivanja

Inozemstvo, dječji vrtić, lokalna zajednica

6. SIGURNOSNO ZAŠTITNI I PREVENTIVNI PROGRAM

Zaštita sigurnosti i zdravlja djece i njihovo osnaživanje za sigurno ponašanje, poticanje samozaštitnog, zaštitnog i odgovornog ponašanja odraslih i djece uz poštovanje ljudskih prava i humanih vrijednosti.

BITNE ZADAĆE

Vrtić kao zajednica koja uči

- Poštovati i zadovoljavati individualne potrebe djece i roditelja u organizaciji rada i aktivnosti – posebice u adaptacijskom periodu, izmjeni odmora i aktivnosti, prehrani
- Unapređivati odgojno obrazovni rad prema koncepciji usklađenosti odgojno obrazovnog rada s dječjom prirodom (fleksibilna organizacija i mijenjanje prostora, mješovite odgojne skupine, ponuda bogatstva poticaja i materijala, istraživačke aktivnosti)
- Njegovati i unapređivati ljudska prava i humane odnose među djecom i odraslima uz poštovanje različitosti
- Promicati važnost rodno osjetljivog odgoja i obrazovanja (ravnopravnost spolova, ukidanje stereotipa i predrasuda u svezi tradicionalnih spolnih podjela, djelovati na suzbijanju nasilja u obitelji – prevencija i detekcija)
- Djelovati na jačanju stručne odgojiteljske i roditeljske kompetencije informiranjem, edukacijom i razvijanjem kulture dijaloga.

Uspješna suradnja s roditeljima

- Unapređivati individualnu suradnju s roditeljima (svakodnevni kontakti, informativni razgovori s roditeljima novoupisane djece, mjesečne informacije, konzultativni razgovori, ankete) – neposredno i virtualno
- Djelovati na informiranju i edukaciji roditelja u cilju promicanja roditeljske kompetentnosti i njegovanje partnerskog odnosa
- Pobuđivanje interesa i djelovanje na primjerenom uključivanju roditelja u odgojno-obrazovni rad odgojnih skupina i predškolske ustanove u cjelini

- Poticati roditelje na neposredno sudjelovanje u aktivnostima s djecom i odgajateljima radom od kuće
- Djelovanje na zadovoljavanju roditeljskih potreba i interesa

Posebni programi odgojno-obrazovnog rada

- Programi za djecu pripadnika etničkih i nacionalnih zajednica i manjina – program na talijanskom jeziku
- Redovni program obogaćen elementima engleskog jezika
- Kraći programi ranog učenja engleskog i talijanskog jezika
- Program s elementima PATHS - RASTEM programa – program socijalnog i emocionalnog učenja djece
- Program zdravstvenog odgoja i zdrave prehrane
- Programi odgoja i obrazovanja djece s posebnim potrebama
- Program radionica za roditelje “Rastimo zajedno ”
- Rekreativni programi – jednodnevni izleti, zimovanje, sportska takmičenja, javni nastupi, šetnje i posjete, plivanje
- Prisustvovanje kino i kazališnim predstavama
- Rad na projektima integriranim u redovan odgojno obrazovni rad
- Druženja djece i roditelja

Posebno obrazovanje (edukacija) djece i roditelja

- Djelovanje na poticanju dječjeg slobodnog izražavanja svojih potreba, interesa i impresija preoblikovanjem sredine i korištenjem materijala i poticaja (dječje istraživanje i stvaralaštvo)
- Njegovati razvoj pozitivne slike o sebi kod djeteta, osobnost i povjerenje u vlastite mogućnosti
- Njegovati i jačati zavičajni identitet djece
- Razvijanje ekološkog senzibiliteta djece i odgoj za održivi razvoj
- Rad na projektima
- Sudjelovanje roditelja u aktivnostima s djecom i odgajateljima radom od kuće
- Omogućiti protok informacija, znanja, vještina i podrške koji roditeljima koriste u ispunjavanju njihovih roditeljskih odgovornosti te promiču osobni rast i razvoj

kompetentnosti roditelja i djeteta

Učenje životnih (socijalnih) vještina

- Razumijevanje stanja i osjećaja (osobnih i drugih ljudi)
- Stjecanje zdravih životnih navika
- Socijalno i emocionalno učenje
- Razvijanje samokontrole i ustrajnosti
- Razvijanje vještina rješavanja konflikata u međuljudskim odnosima
- Njegovanje suradničkih odnosa sa vršnjacima i samopoštovanja

Diskretni personalni zaštitni postupci

- Upoznavanje s dječjim zdravstvenim, obiteljskim i socijalnim statusom uz uočavanje mogućih rizičnih situacija i stanja – individualni pristup, individualni rad, praćenje
- Poticanje dječje socijalizacije uz vježbanje objašnjenja vlastitih osjećaja i emocionalnih iskustava, razumijevanja svojih osjećaja i osjećaja drugih, poticanje samokontrole i jačanje pozitivne slike o sebi
- Uvažavati i zadovoljavati potrebe i različitosti djece s posebnim potrebama u uvjetima inkluzije uz razvoj empatije
- Poštovanje zaštite podataka na temelju Opće uredbe o zaštiti podataka, te određene aktivnosti ostvarivati uz prethodno danu privolu roditelja

Odgojna skupina kao mjesto sigurnosti odrastanja djece

- Osiguranje općih i sigurnosnih uvjeta za boravak djece u predškolskoj ustanovi (mikroklimatski uvjeti, higijena prostora, organizacija i oprema prostora) sa posebnim naglaskom na ostvarivanju aktivnosti zaštite i razvoja sposobnosti samozaštite kod djece
- Djelovati na iskustvenom učenju prosocijalnih vještina
- Djelovati na razvoju osjećaja sigurnosti i samopouzdanja kod djece (upoznavanje prostora, djece i odraslih, mogućnost korištenja i mijenjanja prostora prema dječjim potrebama, boravak na vanjskom prostoru, bogata ponuda poticaja za aktivnosti, stalnost odgojitelja i djece u odgojnoj skupini)

Mjere sekundarne prevencije (djeca i roditelji)

- Evidentiranje mogućih ovisnosti kod roditelja, djece ili odgajatelja
- Evidentiranje mogućih rizičnih čimbenika za smetnje u razvoju ili ponašanju djece
- Suradnja u prevenciji, postupcima, pomoći i potpori pri ovisnosti i drugim rizičnim situacijama sa Timom za komunalnu prevenciju, Centrom za socijalnu skrb, Savjetovalištem za roditelje, Crvenim križem, Policijskom postajom, Domom zdravlja
- Suradnja predškolske ustanove s i drugim institucijama radi edukacije i rješavanja problema pri ovisnosti i drugim rizičnim situacijama – Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Agencija za odgoj i obrazovanje, Edukacijsko rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Grad Labin i Općine Sveta Nedjelja i Raša, Vladini uredi za prevenciju, stručnjaci određenih problemskih područja
- Evidentiranje i potpora jednoroditeljskim obiteljima

Edukacija odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja, te vrednovanje (evaluacija) programa i aktivnosti

- Individualno permanentno usavršavanje odgojitelja i članova stručnog tima
- Skupno stručno usavršavanje odgojitelja i članova stručnog tima u vrtiću i izvan njega, webinar, seminari, savjetovanja, smotre, radionice na temu unapređenja kurikuluma, osnaživanja odgojitelja za inkluziju djece s posebnim potrebama, važnosti zdravog življenja, i sl.
- Razvijanje umijeća kontinuiranog cjeloživotnog učenja, vrednovanja i samovrednovanja, te razvoja novih profesionalnih kompetencija odgojitelja i drugih stručnih djelatnika, zajednice učenja, refleksije odgojno-obrazovne prakse

7. VREDNOVANJE I SAMOVREDNOVANJE U VRTIĆU

Suvremeno koncipiran rani i predškolski odgoj i obrazovanje bazira se na humanističko-razvojnem pristupu i znanstvenim spoznajama o načinima učenja djece.

Suvremeno shvaćanje djeteta i djetinjstva temelj je kvalitetnog oblikovanja odgojno-obrazovnog procesa suvremene ustanove za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

Suvremena ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje određuje se kao mjesto kvalitetnog življenja, ravnopravnog sudjelovanja i zajedničkog učenja djece i odraslih, u kojoj svi subjekti imaju priliku prakticirati odgovorno ponašanje prema sebi, drugima i cjelokupnom okruženju. Ustroj takve ustanove temeljen je na demokraciji, na vrijednostima slobode i poštovanja svakog pojedinca, te na njejoj otvorenosti prema van i prema unutra.

Kvaliteta sustava predškolskog odgoja i obrazovanja određuje se kao rezultat djelovanja niz subjektivnih i objektivnih čimbenika koji u sinergiji omogućuju uspješno zadovoljavanje potreba svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa u ozračju prijateljskih i suradničkih odnosa uz stalnu tendenciju rasta. Predodžba vrtića kao zajednice subjekata koji uče, koji su stalni istraživači, zahtjeva kontinuirano vrednovanje usmjereno na stalnu analizu postojeće odgojno-obrazovne prakse. Ona usmjerava djelovanje pojedinaca i cijele ustanove na otklanjanje utvrđenih nedostataka i kontinuirano unapređivanje postojećeg stanja u njoj.

Dva su glavna pristupa vrednovanja kvalitete odgojno-obrazovnog sustava: eksterno (vanjsko) i interno (unutarnje), odnosno samovrednovanje. Vrednovanje i samovrednovanje su nužni procesi sustavnoga i kontinuiranog praćenja, analiziranja i procjenjivanja kvalitete rada ustanove. Smatramo da je vrednovanje, i vanjsko i unutarnje, nezaobilazan dio odgojno-obrazovnog procesa, no posebno bismo se fokusirali na osnaživanje ustanova i svih njihovih članova, na osvješćivanje važnosti i nužnosti unutarnjeg vrednovanja, jer upravo je to put prema mijenjanju pojedinca i cijele ustanove na bolje. Osnovno polazište u procesu unapređenja kvalitete cjelokupnog sustava ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja i skrbi za djecu jest pokretanje promjena i unapređenje sustava iznutra, temeljem analize postojećeg stanja, poteškoća i potreba u postojećim situacijama, sve u težnji stalnog inoviranja postojeće prakse, promjene u ukupnosti funkcioniranja sustava ili nekim segmentima ranog i

predškolskog odgoja, radi unapređivanja dječjih vrtića i njihove transformacije u Zajednice koje uče.

Definicija kvalitete odgojno-obrazovne prakse nije nepromjenjivo, statično pitanje sa samo jednim ispravnim odgovorom. Zahtjevi za kvalitetom temelje se na živoj razmjeni znanja, iskustava i sklonosti svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja RH navodi ključna područja kvalitete rada ustanove za rani i predškolski odgoj i obrazovanje u nekoliko različitih segmenata djelovanja ustanove.

To su:

- Strategija ustanove za rani odgoj
- Organizacijsko vođenje ustanove za rani odgoj
- Kultura ustanove za rani odgoj
- Prostorno-materijalni i tehnički uvjeti rada
- Zdravstveno-higijenski uvjeti rada i sigurnost
- Kurikulum i odgojno-obrazovni process
- Ljudski resursi
- Suradnja s užom i širom društvenom zajednicom
- Proces praćenja i vrednovanja

Temeljem podataka dobivenih anketom s roditeljima i odgojiteljima, temeljem uočenih nedostataka praćenjem redovnog odgojno obrazovnog rada i na osnovu prijedloga i primjedbi sa održanih radionica i iz godišnjih vrednovanja odgojno obrazovnog rada, a sve u nastojanju ostvarivanja smjernica iz Nacionalnog kurikuluma ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, nastavlja se sa djelovanjem na poboljšanju određenih područja kvalitete:

- prostorno-materijalni i tehnički uvjeti rada
- kultura ustanove za rani odgoj
- ljudski resursi
- suradnja s užom i širom društvenom zajednicom
- proces praćenja i vrednovanja

- kurikulum i odgojno-obrazovni proces

Sukladno razvojnom planu ustanove postavljeni su slijedeći **razvojni ciljevi**

- Razvoj kulture dijaloga u cilju jačanja međusobnog povjerenja, suradničkih i partnerskih odnosa i osnaživanje timskog rada – naglasak na sinergiji odgojnog i tehničkog osoblja.
- Unapređenje kvalitete ustanove uvođenjem europske dimenzije obrazovanja u praksu s ciljem internacionalizacije i promocije cjeloživotnog učenja odgojno-obrazovnih djelatnika vrtića – sudjelovanje u Erasmus+ tečajevima uz prenošenje stečenih znanja
- Razvijanje senzibilnosti, stavova, vrijednosti, navika i ponašanja u/za/prema okolišu i održivom razvoju – sudjelovanje u projektu “Upoznajmo naše more”
- Unaprjeđenje kvalitete njege i odgojno-obrazovnog rada s djecom u jaslicama – naglasak na razvoju kulturno-higijenskih navika i samostalnosti djece
- Unaprjeđenje kvalitete prehrane i prehrambenih navika
- Podizanje svijesti djece, roditelja i djelatnika o važnosti priprema za izvanredne situacije, svladavanju znanja i vještina pružanja prve pomoći i psihosocijalne podrške u cilju podizanja razine sigurnosti u predškolskoj ustanovi – sudjelovanje u programu Hrvatskog Crvenog križa “Sigurnije škole i vrtići”
- Profesionalni razvoj odgojitelja - unaprjeđivanje sposobnosti odgojitelja kao refleksivnih praktičara stalnom razmjenom iskustava, te sudjelovanjem u zajednicama učenja u područjima:
 - Zajednica učenja odgojnih skupina koje sudjeluju u Projektu “1000 sati na otvorenom”
 - Zajednica učenja odgojnih skupina koje sudjeluju u projektu IŽ “Implementacija zavičajnosti u predškolske ustanove RPOO”
 - Zajednica učenja odgojnih skupina koje odgojno-obrazovni program provode na engleskom jeziku
 - Zajednica učenja odgojnih skupina koje uvode elemente STEM pristupa u odgojno-obrazovnom radu s djecom predškolske dobi
 - Zajednica učenja odgojitelja koje u odgojnim skupinama imaju djecu s

teškoćama u regulaciji emocija – poremećaji ponašanja

- Zajednica učenja odgojitelja koji uče refleksijom situacija osobnog i tuđeg iskustva iz svakodnevnog odgojno-obrazovnog rada s djecom i iniciraju promjene

Evaluacija će se ostvarivati kroz praćenje provedbe bitnih zadataka i razvojnog plana Dječjeg vrtića u kojoj će sudjelovati djeca, roditelji, odgojitelji, članovi stručnog tima, lokalna zajednica i šira društvena i stručna zajednica.

Rezultati uspješnosti ostvarenja bitnih zadataka biti će dobiveni kroz:

- upitnici za djecu, roditelje, odgojitelje
- analize dnevnika rada, zapažanja
- valorizacije nakon završetka programa, projekta, radionice, refleksije
- upitnici i evaluacijske liste prije i nakon radionica
- analize zapažanja odgajatelja tijekom refleksija
- broj roditelja uključenih u suradnju
- broj roditelja uključenih u savjetovanja i konzultacije
- broj odgojitelja uključenih u razne oblike i tematike stručnog usavršavanja
- povratne informacije liječnika specijalista o napredovanju djeteta
- povratne informacije nakon prezentacija i refleksija
- uspješnost odgojno obrazovnog rada popraćena u medijima
- dokumentacija ustanove

Vanjska vrednovanja

Provodit će se u suradnji s Agencijom za mobilnost i programe EU, Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, Gradskim uredom za društvene djelatnosti, suradnicima i kritičkim prijateljima iz drugih vrtića, roditeljima i širom lokalnom zajednicom.

Erasmus+ projekti kontinuirano se vrednuju od strane Agencije za mobilnost i programe EU koja ih financira te je predviđeno izvješće o provedbi projekata nakon šest mjeseci (tzv. „desk monitoring“). Moguće je vrednovanje putem dolaska savjetnice Agencije za mobilnost i programe EU.

8. ETIČKI KODEKS PONAŠANJA

Ovim etičkim kodeksom ponašanja utvrđuju se načela i pravila ponašanja kojih su se radi očuvanja dostojanstva i ugleda ustanove dužni pridržavati svi radnici u ustanovi.

U okviru djelatnosti predškolskog odgoja i obrazovanja te skrbi o djeci predškolske dobi, radnici su u okviru poslova svog radnog mjesta dužni osobnim radom doprinosti ostvarivanju programa odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi djece u ustanovi, u skladu s razvojnim osobinama i potrebama djece te socijalnim, kulturnim, vjerskim i drugim potrebama.

Etičkim kodeksom ponašanja Dječjeg vrtića "Pjerina Verbanac" Labin utvrđuju se pravila dobrog ponašanja radnika, Dječjeg vrtića koja se temelje na normama međunarodnog i unutarnjeg prava kao i normama koje nisu izražene pravnim propisima, a nužne su za etično postupanje, moralnom sustavu i načelima profesionalne etike.

Svi radnici Dječjeg vrtića trebaju se pridržavati Kodeksa ponašanja u svome profesionalnom radu, javnom djelovanju prema djeci i roditeljima/starateljima, poslovnim suradnicima, javnim tijelima i institucijama, osnivaču i Ustanovi te u međusobnim odnosima.

Korisnici usluga i druge osobe putem Kodeksa ponašanja mogu se upoznati s pravilima ponašanja koja imaju pravo očekivati od radnika Ustanove te su dužni postupati sukladno njegovim odredbama.

Kodeks ponašanja predstavlja moralnu obavezu, a njegova načela su skup smjernica za uzoran i profesionalan rad, prema načelima: zakonitosti, profesionalnosti i stručnosti, uvažavanja ljudskih prava, poštivanja integriteta i dostojanstva osobe, jednakosti i pravednosti, objektivnosti, samostalnosti rada, povjerljivosti, tajnosti i zaštite podataka, transparentnosti, razmjenjivanja informacija i iskustava, poštenja i odgovornosti u radu, mirnog suživota te zaštite osobnog ugleda, struke i ugleda Ustanove.

Nepoštivanje načela i pravila utvrđenih Etičkim kodeksom ponašanja predstavljaju povrede radne obveze.

Odgoviteljsko vijeće Dječjeg vrtića „Pjerina Verbanac“ Labin razmatralo je i prihvatilo Kurikulum Dječjeg vrtića „Pjerina Verbanac“ Labin za pedagošku 2022/23. godinu na sjednici održanoj 28. rujna 2022. godine. Upravno vijeće Dječjeg vrtića razmatralo je i prihvatilo Kurikulum Dječjeg vrtića „Pjerina Verbanac“ Labin za pedagošku 2022/23. godinu na sjednici održanoj 30. rujna 2022. godine.

RAVNATELJICA

Ivana Škopac

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA

Dalibor Zupčić

KLASA: 601-02/22-01/01

URBROJ: 2144-22-01-22-3

Labin, 30. rujna 2022.g.